

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

B

Paper-II

PSYCHOLOGY

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JAN - 13218

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 24

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry **two** marks. All questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

JAN - 13218/II—B

Psychology
Paper II
मनोविज्ञान
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेमध्ये एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले असून प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

<p>1. Choose the <i>correct</i> sequence that occurs during transmission of a nerve impulse :</p> <p>(1) Action potential (2) Refractory period (3) Resting potential</p> <p>Codes :</p> <p>(A) (3) → (1) → (2) (B) (1) → (2) → (3) (C) (3) → (2) → (1) (D) (1) → (3) → (2)</p> <p>2. The projective test that has been used a great deal to measure affiliation need is the :</p> <p>(A) TAT (B) MMPI (C) Sarason Sociability Scale (D) RIBT</p>	<p>1. चेतावेगाच्या प्रेषणात आढळणारा योग्य अनुक्रम निवडा :</p> <p>(1) क्रियाविभव (2) अक्रियाकारी काल (3) विश्रांतविभव</p> <p>संकेतांक :</p> <p>(A) (3) → (1) → (2) (B) (1) → (2) → (3) (C) (3) → (2) → (1) (D) (1) → (3) → (2)</p> <p>2. प्रक्षेपण चाचणीचा उपयोग संलग्न गरजेचे मापन मोठ्या प्रमाणावर करण्यासाठी होते, त्यास :</p> <p>(A) कथावस्तू आसंवेदन चाचणी (B) मिनेसोटा व्यक्तिमत्त्व बहूप्रावस्था सूची (C) सारासनची समाजशीलता मापनी (D) रोर्शायचांशी शार्डच्या ठिपक्यांची चाचणी</p>
--	---

3. In experimental research, the data collected by the researcher are the :

- (A) Primary variable
- (B) Secondary variable
- (C) Independent variable
- (D) Dependent variable

4. Which of the following is a *correct* order of steps in test construction ?

- (1) Development of norms
- (2) Identification of construct
- (3) Item analysis
- (4) Validity analysis
- (5) Test-retest reliability analysis

Codes :

- (A) (2) → (3) → (5) → (4) → (1)
- (B) (3) → (4) → (5) → (2) → (1)
- (C) (2) → (5) → (3) → (1) → (4)
- (D) (1) → (2) → (3) → (4) → (5)

5. Approaches to perception that involve direct reception of information from environment are called :

- (A) Constructivist approaches
- (B) Computational approaches
- (C) Ecological approaches
- (D) Feature analytical approaches

3. प्रायोगिक संशोधनात अशा प्रकारचे प्रदत्त संशोधकाद्वारे गोळा केले जातात :

- (A) प्राथमिक परिवर्त्य
- (B) दुय्यम परिवर्त्य
- (C) स्वतंत्र परिवर्त्य
- (D) अवलंबी परिवर्त्य

4. खालीलपैकी कोणती क्रमवारी चाचणी विकासातील टप्प्यांचा योग्य क्रम दाखविते ?

- (1) मानदंडांची निर्मिती
- (2) संकल्पना मांडणी
- (3) विधान विश्लेषण
- (4) यथार्थता विश्लेषण
- (5) चाचणी-पुनर्चाचणी विश्वसनीयता विश्लेषण

संकेतांक :

- (A) (2) → (3) → (5) → (4) → (1)
- (B) (3) → (4) → (5) → (2) → (1)
- (C) (2) → (5) → (3) → (1) → (4)
- (D) (1) → (2) → (3) → (4) → (5)

5. संवेदन अभ्यासण्याचे उपागम, ज्यांच्यात परिवेशाची थेट माहिती अपेक्षित असते, त्यांना असे संबोधता :

- (A) रचनात्मक दृष्टिकोन
- (B) गणिती दृष्टिकोन
- (C) परिस्थितीविज्ञानात्मक दृष्टिकोन
- (D) मुखांग विश्लेषण दृष्टिकोन

6. When reinforcement is contingent upon number of responses given by respondent it is :

- (1) Fixed interval schedule
- (2) Fixed ratio schedule
- (3) Variable ratio schedule
- (4) Variable interval schedule

Codes :

- (A) (2) and (3) only
- (B) (3) and (4) only
- (C) (1) and (2) only
- (D) (1) and (4) only

7. Information in long-term memory is primarily stored in :

- (A) Sensory form
- (B) Semantic form
- (C) Acoustic form
- (D) Tactile form

6. प्रयुक्तांनी दिलेल्या प्रतिक्रियांच्या संख्येवर जेव्हा प्रबलीकरण अवलंबून असते तेव्हा ते :

- (1) नियतानुपाती अनुसूची
- (2) स्थिर गुणोत्तर अनुसूची
- (3) परिवर्ती गुणोत्तर अनुसूची
- (4) परिवर्तनीय कालांतर अनुसूची

संकेतांक :

- (A) फक्त (2) आणि (3)
- (B) फक्त (3) आणि (4)
- (C) फक्त (1) आणि (2)
- (D) फक्त (1) आणि (4)

7. दीर्घकालिक स्मृतीत माहिती प्रामुख्याने खालील स्वरूपात साठविली जाते :

- (A) वेदन
- (B) अर्थपर
- (C) ध्वनिक
- (D) स्पर्श

8. The wrong representation can hinder your ability to solve a problem, especially if you become stuck on that one interpretation. This barrier is called :
- (A) The representational problem
(B) Algorithm interference
(C) A blocked solution path
(D) Functional fixedness
9. Selection of moderately challenging tasks characterized the behaviour of people who have :
- (A) Fear of failing
(B) High need for achievement
(C) Fear of success
(D) Low need for achievement
10. DIQ is a measure of :
- (A) Deviation in personality disorder
(B) Deviation in intelligence disorder
(C) Intelligence in standard scores
(D) Intelligence in the form of ratio I.Q.

8. समस्या सोडविण्याची तुमची क्षमता चुकीच्या प्रतिनिधित्वामुळे बाधित होऊ शकते, विशेषतः एखाद्याचे विश्लेषण करताना तुम्ही अवरुद्ध होता. त्या अडथळ्यास म्हणतात :
- (A) प्रातिनिधिक समस्या
(B) अल्गोरिदम् अडथळा
(C) अडथळा परिहार मार्ग
(D) कार्यात्मक विचारबद्धता
9. ज्या व्यक्तींमध्ये खालील घटक असतो, त्यांची प्रवृत्ती मध्यम काठिण्याची कार्ये निवडण्याकडे असते :
- (A) अपयशाची भीती
(B) संपादनाची प्रकर्षाने गरज
(C) यशाची भीती
(D) संपादनाची कमी गरज
10. डी.आय.क्यू. हे याचे मापन आहे :
- (A) व्यक्तिमत्त्व विकृतीतील विचलन
(B) बौद्धिक विकृतीमधील विचलन
(C) विचलन गुणातील बुद्धिमत्तेचे मापन
(D) गुणोत्तरी बुद्ध्यांकातील बुद्धिमत्तेचे मापन

11. In a phantom hand experience there is a :

- (A) Visual and auditory mismatch
- (B) Visual and tactile mismatch
- (C) Proprioceptive and auditory mismatch
- (D) Visual and proprioceptive mismatch

12. Stimulus similar to original CS will elicit similar response is called :

- (A) Generalization
- (B) Discrimination
- (C) Shaping
- (D) Substitution

13. Concepts are learned through psychological processes. That are :

- (1) generalisation
- (2) classification
- (3) categorization
- (4) discrimination

Select the *correct* option from the codes given below :

- (A) (1) and (3) only
- (B) (2) and (3) only
- (C) (1) and (4) only
- (D) (3) and (4) only

11. आभासी हात ह्या अनुभवात :

- (A) दृक्-श्राव्य अनुभव अनुरूप नसतात
- (B) दृक्-स्पर्श अनुभव अनुरूप नसतात
- (C) अंतर्द्रियाचे व श्रवणाचे अनुभव अनुरूप नसतात
- (D) दृष्टीचे व अंतर्द्रियाचे अनुभव अनुरूप नसतात

12. मूळ अभिसंधित उद्दीपकाशी साम्य असलेले उद्दीपक समान प्रतिक्रिया उत्सर्ग करते त्याला म्हणतात :

- (A) सामान्यीकरण
- (B) भेदनीकरण
- (C) आकरण
- (D) प्रतिस्थापन

13. मानसशास्त्रीय प्रक्रियांच्या आधारे संकल्पना शिकल्या जातात. त्या आहेत :

- (1) सामान्यीकरण
- (2) वर्गीकरण
- (3) प्रवर्गीकरण
- (4) भेदनीकरण

खाली दिलेल्या संकेताधारे योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (1) आणि (3) फक्त
- (B) (2) आणि (3) फक्त
- (C) (1) आणि (4) फक्त
- (D) (3) आणि (4) फक्त

14. Which of the following monitors the internal states of the body ? (A) Drive (B) Homeostasis (C) Hemoglobin (D) Needs	14. शरीराच्या आंतरिक परिस्थितीचे आधीक्षक ह्यापैकी कोणते आहेत ? (A) प्रचोदना (B) समस्थिती (C) हेमोग्लोबिन (D) गरजा
15. Spearman's two-factor theory defines intelligence as : (A) Composed of multiple abilities (B) A global, unitary ability (C) Composed of 120 unique combinations (D) A set of primary abilities	15. स्पिरमनच्या द्वि-घटक सिद्धांतानुसार बुद्धिमत्तेची व्याख्या : (A) बहुविध क्षमता मिळून बनलेली (B) वैश्विक/जागतिक एककी क्षमता (C) 120 अद्वितीय घटकांची मिळून बनलेल्या जोड्या (D) प्राथमिक क्षमतांचा संच
16. A person is asked to respond to vague/ambiguous stimuli when taking a : (A) Pencil and paper test (B) Projective test (C) Personality inventory (D) Behavioural assessment	16. व्यक्तीला जेव्हा अस्पष्ट/संदिग्ध उद्दीपकांना अनुक्रिया देण्यास सांगितले जाते तेव्हा वापर केला जातो : (A) पेपर आणि पेन्सिल चाचणी (B) प्रक्षेपण चाचणी (C) व्यक्तिमत्त्व शोधिका (D) वर्तनाचे मूल्यमापन

17. A researcher tries to make sure that subjects in the experimental and control groups are very similar to each other in order to reduce the effects of :

(A) Extraneous variable
(B) Random variable
(C) Dependent variable
(D) Independent variable

18. Match Column-I with Column-II by using the codes given below :

Column-I (Types of Norms)	Column-II (Features)
(P) Age Norms	(1) Scores are expressed in SD units
(Q) Percentile Norms	(2) Sequential formation of concepts and motor skills
(R) Ordinal Norms	(3) Mental development
(S) Standard Score Norms	(4) Unequal units of measurement

Codes :

(P) (Q) (R) (S)
(A) (3) (4) (2) (1)
(B) (2) (1) (3) (4)
(C) (1) (2) (4) (3)
(D) (4) (3) (1) (2)

17. संशोधक जास्तीत जास्त प्रयत्नपूर्वक प्रायोगिक व नियंत्रण गटांमध्ये साम्य ठेवतो म्हणजे खालील घटकाचा परिणाम कमीतकमी होईल :

(A) बाह्य परिवर्त्य
(B) अनियत परिवर्त्य
(C) अवलंबी परिवर्त्य
(D) स्वतंत्र परिवर्त्य

18. स्तंभ-I ची स्तंभ-II शी जोड्या खालील संकेतांकांच्या आधारे लावा :

स्तंभ-I (मानदंडाचे प्रकार)	स्तंभ-II (वैशिष्ट्ये)
(P) वयाचे मानदंड	(1) प्रमाण विचलनाच्या घटकात प्राप्तांक दर्शविले जातात
(Q) शंताशीय मानदंड	(2) संकल्पना आणि कारक कौशल्याचे क्रमवार मांडणी
(R) क्रमवाचक मानदंड	(3) मानसिक विकास
(S) प्रमाणित प्राप्तांक मानदंड	(4) मापनातील असमान घटक

संकेतांक :

(P) (Q) (R) (S)
(A) (3) (4) (2) (1)
(B) (2) (1) (3) (4)
(C) (1) (2) (4) (3)
(D) (4) (3) (1) (2)

19. Fill in the *correct* numbers in the blanks, from the choices given below :

There are ..... segments in the human spinal cord : ..... cervical, ... thoracic, ... lumbar, ... sacral & ..... coccygeal.

- (A) 35 : 10, 10, 12, 1, 2
(B) 31 : 8, 12, 5, 5, 1
(C) 30 : 10, 10, 7, 1, 2
(D) 33 : 9, 11, 6, 4, 3

20. Gibson's theory of direct perception implies that :

- (1) Perception is used to adapt to environment
(2) Perception is used to control action
(3) When observer moves, optic array changes
(4) Sensory systems are perceptual systems

Codes :

- (A) (1) and (2) only
(B) (1) and (3) only
(C) (1), (2) and (3) only
(D) (1), (2), (3) and (4)

19. खालील पर्यायामधून निवडून, योग्य अंकाने रिक्त स्थळे भरा :

मानवी मेरूरज्जूमध्ये ..... खंड असतात : ..... सर्वायकल, ... थोरेसिक, ... लंबर, ... सेकल व ..... कॉक्सिजल.

- (A) 35 : 10, 10, 12, 1, 2
(B) 31 : 8, 12, 5, 5, 1
(C) 30 : 10, 10, 7, 1, 2
(D) 33 : 9, 11, 6, 4, 3

20. गिब्सन् ह्यांचा थेट संवेदनाचा सिद्धांत असे दर्शवतो :

- (1) संवेदनाचा उपयोग परिवेशाशी जुळवून घेण्यासाठी केला जातो
(2) संवेदनाचा उपयोग क्रियेवर निर्बंध आणण्यासाठी केला जातो
(3) निरीक्षक हलतो, तेव्हा दृष्ट पंक्तिरचना बदलते
(4) वेदनिक संरचना ह्या संवेदनेच्या संरचना असतात

संकेतांक :

- (A) फक्त (1) आणि (2)
(B) फक्त (1) आणि (3)
(C) फक्त (1), (2) आणि (3)
(D) (1), (2), (3) आणि (4)

21. When an operant response is built by method of successive approximation it is called : (A) Higher order conditioning (B) Reinforcement (C) Shaping (D) Generalization	21. अनुवर्ती निकटन पद्धतीद्वारे जेव्हा व्यापारक अभिसंधान स्थापित केले जाते त्याला म्हणतात : (A) उच्च श्रेणिक अभिसंधान (B) प्रबलीकरण (C) आकरण (D) सामान्यीकरण
22. The ..... model of memory proposes physical, acoustic and semantic parts. (A) Structural model (B) Connectionist model (C) Processing model (D) Non-declarative model	22. स्मृतीच्या ..... प्रारूपात भौतिक, ध्वनिक आणि अर्थपर प्रकार मांडले आहेत. (A) रचनात्मक प्रारूप (B) अनुबंधनात्मक प्रारूप (C) प्रक्रियन प्रारूप (D) अ-घोषणात्मक प्रारूप
23. The activated portion of long-term memory is called : (A) Declarative memory (B) Working memory (C) Sensory memory (D) Procedural memory	23. दीर्घकालिक स्मृतीतील सक्रिय भागाला म्हणतात : (A) घोषणात्मक स्मृती (B) कार्यिक स्मृती (C) वेदन स्मृती (D) प्रक्रियात्मक स्मृती

24. In attempting to find and purchase high-quality cosmetics, Hema reminds herself that most expensive brands are the best. Hema's self-reminder illustrates the use of :

- (A) An algorithm
- (B) A heuristic
- (C) The farming effects
- (D) Functional fixedness

25. A substance that can act directly on brain receptors to stimulate thirst is :

- (A) Angiotensin
- (B) Endorphin
- (C) Lipoprotein
- (D) Acetylcholine

24. उच्चश्रेणीचा सौंदर्य प्रसाधनाचा शोध घेऊन व ती खरेदी करण्यासाठी, हेमा स्वतःला आठवण देते की अधिक महागडी ब्रँडस् ही चांगली आहेत. हेमाचे स्वतःला आठवण देण्याचे उदाहरण हा उपयोग आहे :

- (A) अल्गोरिदम्
- (B) नवगामी
- (C) संदर्भीय परिणाम
- (D) कार्यविचारबद्धता

25. मेंदूच्या ग्राहीवर थेट परिणाम करून तृषा उद्दीपित करू शकणारा पदार्थ :

- (A) एन्जिओटेन्सिन
- (B) एन्डॉर्फिन
- (C) लायपोप्रोटीन
- (D) एसेटायलकोलीन

26. Galton attempted to measure intelligence in order to demonstrate that intelligence was determined by : (A) Heredity (B) Experience (C) Neither heredity nor experience (D) Both heredity and experience	26. गाल्टनने बुद्धिमत्तेचे मापन प्रात्यक्षिकाद्वारा करण्याचा प्रयत्न केला, त्यानुसार बुद्धिमत्ता ही निर्धारित होते : (A) अनुवंश (B) अनुभव (C) अनुवंश अथवा अनुभव दोन्हीही नाही (D) अनुवंश आणि अनुभव दोन्हीही
27. Which of the following test is most similar to Rorschach ? (A) TAT (B) 16 PF (C) TMAS (D) MMPI	27. खालीलपैकी कोणती चाचणी रोर्शाच्या चाचणीशी साधर्म्य राखते ? (A) कथावस्तू असंवेदन चाचणी (B) 16 व्यक्तिमत्त्व घटक (C) टेलर्स मॅनीफेस्ट ॲक्सायटी स्केल (D) मिनेसोटा व्यक्तिमत्त्व बहुप्रावस्था सूची
28. Which of the following is <i>not</i> a descriptive/correlational research method ? (A) Survey (B) Experiment (C) Case Study (D) Naturalistic Observation	28. खालील कोणती पद्धती ही वर्णनपर किंवा सहसंबंधी संशोधन पद्धती नाही ? (A) सर्वेक्षण (B) प्रयोग (C) व्यक्तिवृत्त (D) निसर्गस्थ निरीक्षण

29. Match Column-I with Column-II and give your answer with the help of codes given below :

Column-I (Psychologist)	Column-II (Terms/ Concepts)
(P) Guilford	(1) Measure of 'g' factor
(Q) Cattell	(2) Performance factor
(R) Wechsler	(3) Fluid intelligence
(S) Binet	(4) Content and operations

Codes :

- (P) (Q) (R) (S)
 (A) (1) (2) (3) (4)
 (B) (3) (4) (1) (2)
 (C) (4) (3) (2) (1)
 (D) (2) (1) (4) (3)

30. The following is *not* a structure included in the meninges :

- (A) Mastoid process
 (B) Piamater
 (C) Arachnoid membrane
 (D) Duramater

29. स्तंभ-I आणि स्तंभ-II यामधील जोड्या लावा व खालील संकेतांच्या आधारे उत्तर द्या :

स्तंभ-I (मानसशास्त्रज्ञ)	स्तंभ-II (संकल्पना/ वैशिष्ट्ये)
(P) गिलफोर्ड	(1) जी-घटकाचे मापन
(Q) कॅटेल	(2) निरवर्तन घटक
(R) वेशलर	(3) द्रवीय बुद्धिमत्ता
(S) बिने	(4) आशय आणि कृती प्रक्रिया

संकेतांक :

- (P) (Q) (R) (S)
 (A) (1) (2) (3) (4)
 (B) (3) (4) (1) (2)
 (C) (4) (3) (2) (1)
 (D) (2) (1) (4) (3)

30. ही मस्तिष्कावरणातील संरचना नाही :

- (A) मॅस्टॉयड प्रोसेस
 (B) मृदू आवरण
 (C) जाल आवरण
 (D) दृढ आवरण

31. Aguesia is the inability to recognize :

- (A) Tastes
- (B) Colours
- (C) Odors
- (D) Shapes

32. Two-factor theory, that is a combination of classical conditioning and operant conditioning, is one of the explanations of :

- (A) Generalization
- (B) Discrimination
- (C) Shaping
- (D) Avoidance learning

33. Memory disruption that occurs due to information presented after the material that is to be remembered is known as :

- (A) Positive transfer
- (B) Negative transfer
- (C) Zero transfer
- (D) Retroactive interference

31. अग्वेसिया ह्या आजारात ..... ओळखत नाही.

- (A) चव
- (B) रंग
- (C) गंध
- (D) आकार

32. द्विघटक उपपत्ती जी अभिजात अभिसंधान आणि व्यापारक अधिसंधानाचे समन्वय आहे ते स्पष्टीकरण करतात :

- (A) सामान्यीकरणाचे
- (B) भेदनीकरणाचे
- (C) आकारणाचे
- (D) अपगमाचे

33. जी माहिती प्रयुक्ताद्वारे लक्षात ठेवायला हवी त्या माहितीच्या नंतर दिलेल्या माहितीमुळे स्मृतीत व्यत्यय येण्याला म्हणतात :

- (A) धन संक्रमण
- (B) ऋण संक्रमण
- (C) शून्य संक्रमण
- (D) पूर्वलक्षी व्यत्यय

34. A common logical error that people make is to seek information that supports their ideas rather than evidence that would invalidate those ideas. This is known as :

- (A) Deductive reasoning
- (B) The confirmatory bias
- (C) Affirming the consequent
- (D) Affirming the antecedent

35. Which part of the brain is responsible for biologically driven motivational processes ?

- (A) Thalamus
- (B) Hippocampus
- (C) Limbic system
- (D) Hypothalamus

34. एक सामान्य तर्कदोष असा की, लोक पुराव्याऐवजी त्यांच्या कल्पनांना पाठबळ देणाऱ्या माहितीचे संकलन करतात ज्यामुळे त्या कल्पना अयथार्थ ठरतात. त्यास म्हणतात :

- (A) निगमनात्मक तर्कानुमान
- (B) अनुसारितात्मक पूर्वग्रह
- (C) होकारार्थी परिणाम
- (D) होकारार्थी पूर्ववर्ती

35. मेंदूचा कोणता भाग जैविकरित्या प्रचलित प्रेरक प्रक्रियेकरता जबाबदार असतो ?

- (A) चेताक्षेपक
- (B) अश्वमीन
- (C) किनारी संस्था
- (D) अधश्चेताक्षेपक

36. Match Column-I and Column-II by using the codes given below :

Column-I (Psychologists)	Column-II (Concepts/ Scales)
(P) Cattell	(1) Masculinity
(Q) Hathaway & McKinley	(2) Intelligence Quotient
(R) Holland	(3) Mental ability
(S) Binet	(4) Enterprising

Codes :

- (P) (Q) (R) (S)
 (A) (4) (3) (2) (1)
 (B) (2) (4) (1) (3)
 (C) (1) (2) (3) (4)
 (D) (3) (1) (4) (2)

37. The ego attempts to mediate demands of id in relation to real work according to :

- (A) The pleasure principle
 (B) The reality principle
 (C) The primary process principle
 (D) Both (A) and (C) are correct

36. स्तंभ-I आणि स्तंभ-II यांच्या जोड्या लावा व पुढील संकेतांच्या आधारे उत्तर द्या :

स्तंभ-I (मानसशास्त्रज्ञ)	स्तंभ-II (संकल्पना/ मापनी)
(P) कॅटेल	(1) पुरुष-स्वभाव
(Q) हाथवे-मॅकिंगल्ये	(2) बुद्ध्यांक
(R) हॉलॅन्ड	(3) मानसिक क्षमता
(S) बिने	(4) साहसी

संकेतांक :

- (P) (Q) (R) (S)
 (A) (4) (3) (2) (1)
 (B) (2) (4) (1) (3)
 (C) (1) (2) (3) (4)
 (D) (3) (1) (4) (2)

37. इंद्रच्या वास्तव कार्याशी संबंधित मागण्या अहं मध्यस्थीकरून सोडवण्याचा प्रयत्न यानुसार करतो :

- (A) सुख तत्त्व
 (B) वास्तव तत्त्व
 (C) मुलभूत प्रक्रिया तत्त्व
 (D) (A) आणि (C) हे दोन्ही बरोबर

38. Which of the following data collection technique is *not* well suited for studying attitude ?

- (A) Questionnaire
- (B) Direct observation
- (C) Psychological tests
- (D) Physiological recordings

39. Match List-I with List-II and select the *correct* answer by using the codes given below :

List-I	List-II
(P) Summated rating scale	(1) Osgood
(Q) Successive intervals method	(2) Stephenson
(R) Semantic differential	(3) Likert
(S) Q-sort	(4) Thurston

Codes :

- (P) (Q) (R) (S)
- (A) (3) (4) (1) (2)
- (B) (3) (1) (4) (2)
- (C) (4) (2) (1) (3)
- (D) (1) (3) (2) (4)

38. अभिवृत्ती मापनासाठी खालील कोणते तंत्र अयोग्य ठरेल ?

- (A) प्रश्नावली
- (B) थेट निरीक्षण
- (C) मानसशास्त्रीय चाचण्या
- (D) शारीरिक रेकॉर्डिंग

39. यादी-I आणि यादी-II यामधील जोड्या लावा व पुढील संकेतांच्या आधारे योग्य उत्तर द्या :

यादी-I	यादी-II
(P) समाकलीत पदनिश्चयन मापनी	(1) ऑसगुड
(Q) अनुवर्ती कालांतर पद्धती	(2) स्टिफंसन
(R) अर्थपर विभेदी तंत्र	(3) लायकर्ट
(S) Q-कार्यवारी	(4) थर्स्टन

संकेतांक :

- (P) (Q) (R) (S)
- (A) (3) (4) (1) (2)
- (B) (3) (1) (4) (2)
- (C) (4) (2) (1) (3)
- (D) (1) (3) (2) (4)

40. Match List-I with List-II and select the *correct* answer by using the codes given below :

List-I	List-II
Types of Cutaneous Receptors	Modality Best Handled
(P) Pacinian corpuscle	(1) Pressure
(Q) Ruffini ending	(2) Pain and temperature
(R) Merkel ending	(3) Touch
(S) Free nerve ending	(4) Vibration

Codes :

- (P) (Q) (R) (S)
 (A) (1) (4) (2) (3)
 (B) (2) (3) (1) (4)
 (C) (4) (1) (3) (2)
 (D) (3) (2) (4) (1)
41. Divided attention tasks require the subject to :
- (A) Respond quickly to one among many stimuli
 (B) Attend to multiple stimuli
 (C) Search for missing features
 (D) Concentrate on the task

40. यादी-I व यादी-II यातील जोड्या लावा आणि खालील दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी-I	यादी-II
त्वचा ग्राहीचे प्रकार	हाताळली जाणारी बहुलता
(P) पॅसीनी कणिका	(1) दाब
(Q) रफीनी अंत्य	(2) वेदना व तापमान
(R) मर्कल अंत्य	(3) स्पर्श
(S) मुक्त चेताग्र अंत्य	(4) कंपन

संकेतांक :

- (P) (Q) (R) (S)
 (A) (1) (4) (2) (3)
 (B) (2) (3) (1) (4)
 (C) (4) (1) (3) (2)
 (D) (3) (2) (4) (1)
41. अवधान विभाजन कार्यामध्ये व्यक्तीकडून ही अपेक्षा असते :
- (A) अनेकांपैका एका उद्दीपकाला जलद प्रतिक्रिया देणे
 (B) अनेक उद्दीपकांकडे लक्ष केंद्रित करणे
 (C) नसलेली मुखांगे शोधणे
 (D) कामावर लक्ष केंद्रित करणे

42. In a variable ratio schedule :

- (A) Brief pause in response occurs immediately after reinforcement
- (B) Negligible responding immediately after reinforcement
- (C) Rapid stable rate maintained between reinforcements
- (D) Generally lower rate of responding

43. The capacity of short-term memory is assumed to be :

- (A) 10 ± 2
- (B) 5 ± 2
- (C) 6 ± 2
- (D) 7 ± 2

44. Which of the following is *not* a theory of reasoning ?

- (A) Mental models
- (B) Mental logic
- (C) Prospect theory
- (D) Probabilistic approach

42. परिवर्ती गुणोत्तर अनुसूचित :

- (A) प्रतिक्रियेत लगेच क्षणिक विश्रांती
- (B) प्रबलीकरणानंतर लगेच नगण्य प्रतिक्रिया
- (C) दोन प्रबलीकरणामध्ये जलद आणि सतत प्रतिक्रियांचा वेग
- (D) प्रबलीकरणानंतर सामान्यतः प्रतिक्रियेचा घटलेला वेग

43. लघुकालिक स्मृतीची क्षमता खालीलप्रकारे मान्यात येते :

- (A) 10 ± 2
- (B) 5 ± 2
- (C) 6 ± 2
- (D) 7 ± 2

44. खालीलपैकी कोणता सिद्धांत हा तर्कानुमानाचा सिद्धांत नाही ?

- (A) मानसिक प्रारूप
- (B) मानसिक तर्क
- (C) प्रॉस्पेक्ट सिद्धांत
- (D) संभाव्यता दृष्टिकोन

45. Pancreas releases the following chemical during and just after a meal :

- (A) Insulin
- (B) Glycogen
- (C) Pepsin
- (D) Glucagon

46. Match List-I with List-II and select the *correct* answer by using the codes given below :

List-I (Theorists)	List-II (Concepts)
(P) Sternberg	(1) Convergent thinking
(Q) Cattell	(2) Performance intelligence
(R) Guilford	(3) Contextual intelligence
(S) Wechsler	(4) Crystallized intelligence

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A)	(3)	(4)	(1) (2)
(B)	(2)	(3)	(4) (1)
(C)	(1)	(2)	(3) (4)
(D)	(4)	(1)	(2) (3)

45. अन्नसेवनाच्या लगेच नंतर पॅनक्रियास हे द्रव विरेचित करतो :

- (A) इन्स्यूलिन
- (B) ग्लायकोजिन
- (C) पेप्सिन
- (D) ग्लूकागॉन

46. यादी-I आणि यादी-II यांच्या जोड्या लावा आणि त्या खाली दिलेल्या संकेतांकाच्या आधारे योग्य उत्तर द्या :

यादी-I (सिद्धांतकार)	यादी-II (संकल्पना)
(P) स्टर्नबर्ग	(1) संलक्षी विचार
(Q) कॅटेल	(2) निवर्तन बुद्धिमत्ता
(R) गिलफोर्ड	(3) संदर्भ बुद्धिमत्ता
(S) वेश्लर	(4) स्फटिक बुद्धिमत्ता

संकेतांक :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A)	(3)	(4)	(1) (2)
(B)	(2)	(3)	(4) (1)
(C)	(1)	(2)	(3) (4)
(D)	(4)	(1)	(2) (3)

47. When a test 'appears' to measure what it is supposed to measure, then it has :

- (A) Face validity
- (B) Split-half validity
- (C) Construct validity
- (D) Concurrent validity

48. Which of the following is the best example of an operational definition ?

- (A) Hypotheses are educated guesses that can be confirmed or rejected by evidence
- (B) Class participation is the number of times a student raises his or her hand in class
- (C) Cognitive processes include perception, remembering, problem solving and understanding.
- (D) Reading ability can be used to predict success in introductory psychology classes

47. जेव्हा एखाद्या चाचणीद्वारे 'वरकरणी' जे मोजायचे तेच त्या चाचणीद्वारे मोजले जाते हे गृहीत असते तेव्हा ती चाचणी :

- (A) दर्शनी यथार्थता
- (B) अर्ध-विच्छेद यथार्थता
- (C) रचित यथार्थता
- (D) सहवर्ती यथार्थता

48. खालील कोणते वाक्य संक्रीयात्मक व्याख्येचे सर्वात चांगले उदाहरण आहे ?

- (A) अभ्युपगम ही एक चाचणी असते जी पुराव्याच्या आधारे मान्य किंवा अमान्य होते
- (B) विद्यार्थी किती वेळा हात वर करतो त्यावरून त्याच्या वर्गातील सहभागाचा अंदाज बांधता येतो
- (C) बोधात्मक प्रक्रियेमध्ये संवेदन, स्मृती, समस्या निराकरण व समजूत ह्यांचा समावेश असतो
- (D) वाचन क्षमतेवरून प्राथमिक मानस-शास्त्राच्या वर्गातील यशाचे पूर्वकथन करता येते

49. Item analysis of an aptitude test could be performed by using :

- (1) Alpha coefficient
- (2) Item discrimination index
- (3) Item difficulty level
- (4) KR-20

Select the *correct* option from the codes given below :

- (A) (1) only
- (B) (2) and (3)
- (C) (3) and (4)
- (D) (2), (3) and (4)

50. The circle of Willis is :

- (1) Named after English anatomist Thomas Willis.
- (2) Formed by anterior branches of internal carotid artery.
- (3) Formed by anterior and posterior communicating artery.
- (4) Formed by posterior cerebral branches of basilar artery.

Codes :

- (A) (1) and (2) only
- (B) (1) and (3) only
- (C) (1), (2) and (3) only
- (D) (1), (2), (3) and (4)

49. अभिक्षमता चाचणीचे विधान-विश्लेषण करताना खालीलपैकी याचा वापर करतात :

- (1) अल्फा सहसंबंध गुणांक
- (2) विधान भेदन निर्देशांक
- (3) विधान काठिण्य पातळी
- (4) के.आर.-20

खाली दिलेल्या संकेताधारे योग्य पर्याय निवडा :

- (A) फक्त (1)
- (B) (2) आणि (3)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) (2), (3) आणि (4)

50. सर्कल ऑफ विलिस् ही संरचना :

- (1) तिचे नामकरण इंग्रज संशोधक थॉमस विलिस् ह्यावरून झाले
- (2) आंतरिक कॅरोटिडच्या अग्र फांद्यांतून बनते
- (3) अग्र व पश्च संप्रेषण रोहिणीतून बनते
- (4) बेसिलर रोहिणीच्या पश्च फांद्यांतून बनते

संकेतांक :

- (A) फक्त (1) आणि (2)
- (B) फक्त (1) आणि (3)
- (C) फक्त (1), (2) आणि (3)
- (D) (1), (2), (3) आणि (4)

JAN - 13218/II—B

ROUGH WORK